



Ziemowit Gólski, Zbigniew Urbańczyk

O OCHRONĘ ZIMOWISKA NIETOPERZY  
W KOSTRZYNI NAD ODRĄ

BAT HIBERNATION SITE IN KOSTRZYN DESERVES PROTECTION

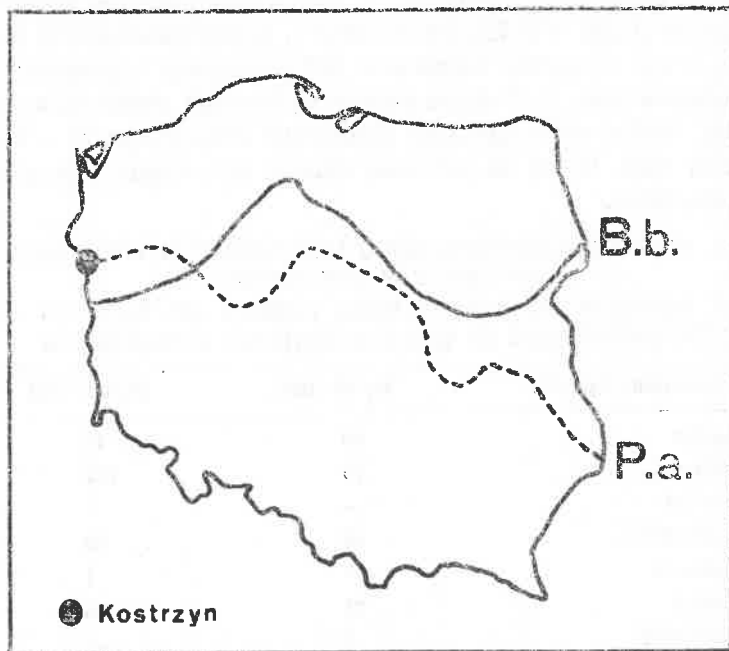
W styczniu 1991 r. mieszkający w Kostrzynie członkowie Lubuskiego Klubu Przyrodników przekazali nam wiadomość o licznych zimowaniu nietoperzy w podziemiach dawnej twierdzy Kostrzyń (UTM VU 72). 04. 02 1991 r. przeprowadziliśmy kontrolę, która wykazała zimowanie 235 nietoperzy należących do 6 gatunków (tab. 1). Podczas ponownej kontroli podziemi w dniu 02. 02. 1992 r. stwierdziliśmy zimowanie 362 nietoperzy z 7 gatunków (tab. 1). Są to pierwsze dane o zimowaniu nietoperzy w Kostrzynie.

Tab. 1. WYNIKI ZIMOWEGO SPISU NIETOPERZY W PODZIEMIACH  
TWIERDZY W KOSTRZYNI

Tab. 1. RESULTS OF THE WINTER CENSUS OF BATS IN THE  
UNDERGROUNDS OF THE STRONGHOLD IN KOSTRZYN

| Gatunek / Species      | 04. 02. 1991 | 02. 02. 1992 |
|------------------------|--------------|--------------|
| <i>M. myotis</i>       | 80           | 76           |
| <i>M. nattereri</i>    | 79           | 131          |
| <i>M. brandti</i>      | —            | 1            |
| <i>M. daubentoni</i>   | 49           | 83           |
| <i>E. serotinus</i>    | —            | 1            |
| <i>P. auritus</i>      | 21           | 36           |
| <i>P. austriacus</i>   | 1            | —            |
| <i>B. barbastellus</i> | 5            | 29           |
| <i>sp. indet.</i>      | —            | 5            |
| Razem/Total            | 235          | 362          |

Zwraca uwagę duża liczebność zimujących nietoperzy. Zimowe spisy nietoperzy prowadzone od 1988 r. wykazały, że podziemia twierdzy Kostrzyn są szóstym co do wielkości zimowiskiem nietoperzy w Polsce (Biul. CIC 10/91). Interesujący jest również bogaty skład gatunkowy, zwłaszcza występowanie takich gatunków jak nocek Brandta *Myotis brandti*, gacek szary *Plecotus austriacus* i mopek *Barbastella barbastellus*. W przypadku nocka Brandta jest to jedno z zaledwie kilku znanych stanowisk tego gatunku w zachodniej części kraju (Pucek, Raczyński, 1983). Dla gacka szarego i mopka stanowisko to uściśla przebieg północnej granicy zasięgu w Polsce (ryc. 1).



Ryc. 1. Przebieg północnej granicy zasięgu gacka szarego *Plecotus austriacus* (P.a.) i mopka *Barbastella barbastellus* (B.b.) w Polsce (wg Pucek, Raczyński, 1983).

Fig. 1. Northern limit of distribution of *Plecotus austriacus* (P.a.) and *Barbastella barbastellus* (B.b.) in Poland.

Podziemia dawnej twierdzy Kostrzyn znajdują się na terenie tzw. Starego Kostrzyna. Miasto wraz z twierdzą zostały podczas działań wojennych w 1945 r. zniszczone w ok. 90% i do dzisiaj jest to rozległy obszar gruzowiska, porośniętego „buszem” krzewów, drzew i roślinności zielnej, z częściowo jeszcze zachowanymi podziemiami. Znaczenie tego obszaru, do niedawna opuszczonego i zapomnianego, znacznie wzrosło w ostatnim okresie w związku z uruchomieniem w Kostrzynie przejścia granicznego. Teren „twierdzy” leży niemal przy samym przejściu. Budowa przejścia i związanej z nim infrastruktury (parkingi, centrum handlowe, magazyny, itp.) stanowią poważne zagrożenie dla zachowania podziemi i zimujących w nich nietoperzy. Planowane było splantowanie terenu, usunięcie resztek murów i zarośli. Gmina Kostrzyn jest zainteresowana ochroną tego terenu. Na jej zlecenie opracowana została waloryzacja przyrodnicza terenu i opracowany projekt ochrony. Lubuski Klub Przyrodników wystąpił również do Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie z wnioskiem o objęcie podziemi ochroną i zabezpieczenie zimujących nietoperzy.

Panom A. Dutkiewiczowi, J. Wieczorkowi i Ł. Wieczorkowi dziękujemy za informację o zimujących nietoperzach oraz za pomoc podczas kontroli podziemi.

#### L I T E R A T U R A

- PUCEK Z., (red.), 1984: Klucz dooz naczania ssaków Polski. PWN, Warszawa.
- PUCEK Z., RACZYŃSKI J., (red.), 1983: Atlas rozmieszczenia ssaków w Polsce. PWN, Warszawa.

#### S u m m a r y

The authors describe a new station of hibernating bats, in the undergrounds of former stronghold (since 1945 in ruins) in Kostrzyn (western Poland) (UTM VU 72). It is one of the six biggest winter colonies of bats in Poland. Among hibernating bats the occurrence of *M. brandti*, *P. austriacus* and *B. barbastellus* is of special interest. This hibernation site is threatened by plans to build in this place a trade centre connected

with new frontier crossing opened in the vicinity. The protection project has been prepared by Lubuski Nature Club and sended to Nature Conservancy Authorities.

Adres autorów:

LUBUSKI KLUB PRZYRODNIKÓW  
ul. 30 Stycznia 23  
66-200 Świebodzin